

Hantering av ärenden som rör misstänkt vetenskaplig oredlighet

1 Bakgrund

I högskolelagen 1 kap. 3 a § slås fast att vetenskapens trovärdighet och god forskningssed ska värnas i högskolornas verksamhet. Det innebär att högskolorna har ett ansvar att på olika sätt uppmärksamma brister. I högskoleförordningens 1 kap. 16 § anges följande.

”En högskola som genom en anmälan eller på något annat sätt får kännedom om en misstanke om oredlighet i forskning, konstnärlig utvecklingsarbete eller annat utvecklingsarbete vid högskolan ska utreda misstankarna”.

Detta innebär att högskolan är skyldig att utreda misstankarna. Paragrafen ger dock varken vägledning om hur utredningen ska gå till eller någon definition eller tolkning av vad uttrycket ”oredlighet i forskning” står för. I denna handläggningsordning anges hur ärenden som rör misstänkt vetenskaplig oredlighet behandlas vid Högskolan i Skövde (Högskolan).

2 Oredlighetsrådet

Vid Högskolan ska det finnas ett råd för hantering av oredlighet i forskningen, oredlighetsrådet. Rådet ska, på rektors uppdrag, utreda misstänkt oredlighet i vetenskaplig verksamhet som bedrivs eller har bedrivits vid Högskolan.

Rådet består av prorektor (ordförande), en ledamot från respektive fakultetsnämnd som utses av berörd dekan för en period av tre år och en ledamot som utses av studenterna för en period av ett år. Rådet ska som huvudregel inhämta yttrande från minst en sakkunnig utanför Högskolan samt ha tillgång till juristkompetens. Oredlighetsrådet utser och förordnar sakkunniga. Juristen har närvaro- och yttranderätt vid rådets sammanträden.

Den ledamot som utses av berörd dekan ska ha lång erfarenhet i ledande ställning av självständig forskning, samt vara anställd vid Högskolan. Den eller de sakkunniga som utses ska ha vetenskaplig kompetens inom det område där den anmälda arbetar och/eller ha särskild kompetens om forskareetik och god forskningsetik.

Som framgår ovan utgör rådet en beredande instans åt rektor. Beslut i ärenden som rör misstanke om vetenskaplig oredlighet fattas av rektor.

3 Vetenskaplig oredlighet

Med vetenskaplig oredlighet menas i denna handläggningsordning att någon i sin vetenskapliga verksamhet medvetet gör avsteg från vetenskapliga krav eller medvetet bryter mot allmänt accepterade etiska normer. I vetenskaplig verksamhet inbegrips forskning, konstnärligt utvecklingsarbete och annat utvecklingsarbete vid Högskolan. Exempel på oredlighet utgörs av följande sammanställning.

- a) medveten fabrikation, förvanskning eller undertryckande av grundmaterial,
- b) medveten framställning och presentation av falska resultat,
- c) medveten presentation av annans resultat som sitt eget, oberättigat hävdande av författarskap samt plagiering,
- d) medveten osaklig eller missvisande presentation av resultat samt undertryckande av forskningsresultat,
- e) underlåtelse att följa bestämmelser eller vedertagna rekommendationer om inhämtande av tillstånd från berörda myndigheter (t ex etikprövningsnämnd, djurförsöksetisk nämnd, isotopkommitté, Datainspektionen, Läkemedelsverket m.fl.), samt
- f) medvetet avsteg från god vetenskaplig sed.

I den tidigare Forsknings- och utbildningsnämndens allmänna råd *God vetenskaplig praxis - en kort översikt med rekommendationer* (dnr 214-06-69) återges vad som karakteriserar god vetenskaplig praxis samt vad som utmärker avsteg från sådan praxis.

4 Handläggning

4.1 Initiering och anmälan

En anmälan om misstänkt vetenskaplig oredlighet ska skriftligen lämnas till Högskolans rektor. Rektor beslutar om anmälan ska överlämnas till rådet eller inte. Rektor kan även initiera ett ärende i rådet utan att en skriftlig anmälan inkommit.

En anmälan avseende misstänkt vetenskaplig oredlighet bör om möjligt innehålla följande:

- uppgift om vilken vetenskaplig verksamhet som anmäls,
- vad den misstänkta oredligheten i verksamheten består i,
- när den misstänkta oredligheten har skett,
- uppgifter som stödjer att den misstänkta oredligheten har skett inom ramen för Högskolans verksamhet, och
- anmälarens namn och kontaktuppgifter.

Prefekt för institution har det övergripande ansvaret för den verksamhet som bedrivs inom institutionen. Kommer det till prefekts kännedom att misstanke om oredlighet i vetenskaplig verksamhet föreligger inom dennes institution, ska prefekten skriftligen anmäla detta till rektor.

4.2 Utredning

Rådet utreder ärenden om misstänkt vetenskaplig oredlighet endast på rektors uppdrag. Rådet ska behandla ärenden skyndsamt.

Komplettering av anmälan

Om ett ärende är ofullständigt ska anmälaren erbjudas möjlighet att komplettera det inom viss tid.

Återlämnande av ärende till rektor

Om rådet finner att ärendet avser omständigheter som ligger utanför dess uppdrag ska ärendet återlämnas till rektor.

Avvisning av ärende

Ett ärende kan avvisas om:

- ärendet är så ofullständigt att det inte kan utredas,
- ärendet redan har utretts av rådet och inget väsentligt därefter har tillkommit, eller
- anmälan skett anonymt.

Rektor beslutar om avvisning av ett ärende.

Den anmäldes möjlighet till yttrande

Den eller de personer som anmäls för misstänkt vetenskaplig oredlighet, ska alltid ges möjlighet att skriftligt yttra sig över anmälan. Representant/er för en anmäld verksamhet ska alltid ges möjlighet att skriftligt yttra sig över anmälan.

Anlitande av sakkunnig och inhämtande av synpunkter

Rådet ska som huvudregel inhämta yttrande från minst en utomstående sakkunnig. Om rådet finner det lämpligt får sakkunnig närvara och yttra sig vid rådets sammanträde. Sakkunnig får inte delta i rådets överläggning. Rådet får inhämta synpunkter från prefekt och annan representant inom universitetet. Vidare får rådet ge andra berörda tillfälle att framföra synpunkter.

Rådets sammanträden

Till sammanträde kan, om rådet finner det behövligt, kallas anmälaren och/eller representanter för den anmälda verksamheten. Även annan person som rådet bedömer bör närvara, t ex prefekt, kan kallas.

Jäv

Den som är jävig får inte delta i utredningen av ett ärende.

Kommunikation

Under ett ärendes gång kan frågor om ärendet uppkomma både internt inom Högskolan och externt. Dessa frågor ska i första hand hänvisas till rådets ordförande.

Expertgrupp för oredlighet i forskningen

Högskolan får under pågående utredning hämta in ett yttrande från expertgruppen för oredlighet i forskning hos Centrala etikprövningsnämnden. Om den person som misstanken riktas mot begär det, ska Högskolan hämta in ett sådant yttrande. Något yttrande behöver dock inte hämtas in, om Högskolan bedömer det som uppenbart obehövligt.

4.3 Utlåtande och beslut

Rådets utredning av ett ärende ska utmynna i ett skriftligt motiverat utlåtande. Utlåtandet ska sammanfattas med en av nedanstående slutsatser:

- 1) Det finns inte anledning att anta att vetenskaplig oredlighet föreligger.
- 2) Det finns anledning att anta att vetenskaplig oredlighet föreligger.
- 3) Det är inte möjligt att ta ställning till frågan om vetenskaplig oredlighet föreligger.

Utlåtandet överlämnas till rektor som beslutar om vidare åtgärder. Rektors beslut kan inte överklagas.

Om rektor beslutar att vetenskaplig oredlighet inte förelegat, avslutas ärendet med ett friande beslut. Av beslutet ska framgå vilka skäl som ligger till grund för beslutet.

Om rektor beslutar att vetenskaplig oredlighet förelegat, initierar rektor ett uppdrag som kan ge underlag för beslut om disciplinära åtgärder eller skiljande från anställning. Sådana beslut fattas av personalansvarsnämnden eller Statens ansvarsnämnd.

5 Ikraftträdande

Riktlinjer gällande hantering av ärenden som rör misstänkt vetenskaplig oredlighet träder ikraft 2011-11-15.

Sigbritt Karlsson

Kopia till
Ledningsgruppen